

KANSALLISKIELIVERKOSTO

NATIONALSPRÅKSNÄTVERKET

Pöytäkirja

Protokoll

23.3.2023

Valtioneuvoston kansalliskieliverkoston kokous

Statsrådets nationalspråksnätverks möte

Aika / Tid **20.3.2023 klo/kl. 14.00–16.00**

Paikka / Plats **Teams**

Osallistujat / Deltagare

Kokouksen puheenjohtaja: Johanna Suurpää, puheenjohtaja, OM

Jäsenet/varajäsenet: Corinna Tammenmaa, varapuheenjohtaja, OM
Pekka Väisänen, varsinainen jäsen, MMM
Ilkka Ojala, varsinainen jäsen, PLM
Ida Hakanen, varsinainen jäsen, STM
Aino Tuovinen, varajäsen, SM
Mervi Liukkonen, varsinainen jäsen, TEM
Krista Oinonen, varajäsen, UM
Susanna Saari, varsinainen jäsen, VNK
Minna Harmanen, varsinainen jäsen, OPH
Matti Räsänen, varsinainen jäsen, Kotus

Muut: Sari Maamies, varajäsen, Kotus
Mattias Lindroth, varsinainen jäsen, Kuntaliitto
Christina Gestrin, Folktinget
Pamela Sarasmo, OM
Tiina Onikki-Rantajääskö, Helsingin yliopisto

Sihteeri: Jasmiina Jokinen, OM

Asialista / Dagordning

1 Kokouksen avaus / Mötets öppnande

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo. 14:01

2 Kokouksen asialista / Mötets dagordning

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen / Godkännande av protokollet för förra mötet

Ida Hakanen (STM) oli ennen kokousta esittänyt sähköpostitse muutoksia edellisen kokouksen pöytäkirjaan asiakohtaan 4. Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja kyseisin muutoksin.

4 Suomen kielen selvityshenkilö / Utredare av det finska språket

Suomen kielen selvityshenkilöksi nimetty Tiina Onikki-Rantajääskö Helsingin yliopistosta esittäytyi ja kertoi selvityshankkeesta. Hanke perustuu kansalliskielistrategiaan ja siinä on tarkoitus kartoittaa ja määrittellä suomen kielen tilanne ja haasteet ja kielipoliittiset tavoitteet. Raportti perustuu haastatteluihin, kuulemisiin ja olemassa olevaan taustatietoon. Kevään 2023 aikana järjestetään yhteensä kolme kuulemistä. Lisäksi tehdään haastatteluja ja kerätään tietoja internet- lomakkeen avulla. Selvityshenkilö esitti toiveen, että verkoston jäsenet voisivat levittää tietoa lomakkeesta edelleen verkostoissaan. Selvityshenkilö pyysi kansalliskieliverkoston jäseniä olemaan yhteydessä häneen selvitystyön puitteissa.

5 Kansalliskielistrategian toimeenpano ja seuranta / Uppföljning av verkställandet av nationalspråksstrategin

Käytiin läpi kansalliskielistrategian toimeenpanoa seurantataulukon avulla. Puheenjohtaja totesi ministeriöiden lähettäneen ennen kokousta päivitettyjä tietoja strategian seurantataulukkoon. Lisäksi kokouksessa on mahdollista suullisesti täydentää tietoja.

Jasmiina Jokinen (OM) kertoi, että oikeusministeriön osalta toimeenpanon yleiskuva on se, että paljon toimenpiteitä on aloitettu ja osa saatu valmiiksi. Osa toimenpiteistä vaatii kuitenkin vielä

suunnittelua. Toiveena on, että toimeenpanoa voitaisiin jatkaa. Kevään aikana tullaan julkaisemaan policy brief- artikkeli valtionhallinnon henkilöstön kielitaidosta sekä suositus kielitaitovaatimuksista. Kielitaidon käsittelemistä kehityskeskusteluissa koskevan toimenpiteen osalta toimeenpanon suunnittelu on aloitettu.

Pekka Väisänen (MMM) kertoi, ettei erityisiä hankkeita ole aloitettu, mutta kielellisiä oikeuksia toteutetaan osana ministeriön perustyötä.

Ilkka Ojala (PLM) kertoi, että kielelliset oikeudet huomioidaan ministeriön perustyössä.

Aino Tuovinen (SM) kertoi, että kehityskeskusteluissa on kerätty tietoa kielitaidosta kansalliskielten osalta. Kevään aikana saadaan kattava kuva henkilöstön kielitaidosta.

Mervi Liukkonen (TEM) kertoi, että henkilöstön tavoitekeskusteluissa otetaan esiin kielitaito.

Krista Oinonen (UM) kertoi, että ulkoministeriössä viestintää tehdään kolmella kielellä ja kaikki lainsäädäntövalmistelu tapahtuu molemmilla kansalliskielillä. Hyvänä on pidetty sitä, kun oikeusministeriön edustaja kävi kertomassa Kavaku- koulutusohjelmassa kielellisistä velvoitteista.

Susanna Saari (VNK) kertoi, että sisäisessä työyhteisöviestinnässä on pyritty tuomaan esiin ruotsin kieltä.

Christina Gestrin (Folktinget) piti hyvänä sitä, että kielitaidon tilaa selvitetään monessa ministeriössä. Gestrin tiedusteli, mikä on ruotsinkielisen viestinnän osalta tilanne ministeriöiden sosiaalisessa mediassa ja mitä lainsäädäntö edellyttää. Corinna Tammenmaa (OM) kertoi, että kielilain sääntely viestinnän osalta on medianeutraali, ja soveltuu myös sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan viestintään.

Jasmiina Jokinen (OM) kertoi, että oikeusministeriössä on mietitty, miten strategian toimeenpanosta voitaisiin viestiä ulospäin. Oikeusministeriö on muihin vastuutahoihin yhteydessä tähän liittyen.

6 Kielipoliittisen ohjelman toimeenpano ja seuranta / Uppföljning av verkställandet av det språkpolitiska programmet

Käytiin läpi kielipoliittisen ohjelman toimeenpanon tilannetta. Puheenjohtaja totesi, että myös kielipoliittisesta ohjelmasta on toimitettu etukäteen täydennyksiä seurantataulukkaan, ja kokouksessa voidaan täydentää.

Pamela Sarasmo (OM) esitteli toimeenpanon kokonaistilannetta. Useita toimenpiteitä on jo käynnissä tai valmiina, mutta osa toimenpiteistä on vielä kesken tai ei vielä aloitettu.

Matti Räsänen (Kotus) kertoi, että kielipolitiikan erityisasiantuntija on aloittanut tehtävässään 1.3. Kielipolitiikan foorumi osalta tarkoituksena on, että foorumi jatkaa pitkälti asiantuntijafoorumina samalta pohjalta kuin asiantuntijaryhmä kielipoliittisen ohjelman valmistelussa.

7 Yhteenveto kansalliskieliverkoston toiminnasta kaudella 2020-2023 / Sammanfattning av nationalspråksnätverkets verksamhet under perioden 2020–2023

Jasmiina Jokinen (OM) esitteli yhteenvedon kansalliskieliverkoston toiminnasta kuluneella toimikaudella. Verkoston jäsenet ovat voineet kommentoida luonnosta yhteenvedoksi, ja yhteenvetoa on päivitetty kommenttien perusteella. Muutokset ovat olleet tarkennuksia tekstiin, eikä isoja sisällöllisiä muutoksia ole tehty.

Yhteenveto hyväksyttiin.

8 Kielikysymykset seuraavalla hallituskaudella / Språkfrågor under nästa regeringsperiod

Corinna Tammenmaa (OM) kertoi oikeusministeriön kielikysymyksiin liittyvistä toiveista seuraavalle hallituskaudelle. Toiveena on, että kansalliskielistrategian ja kielipoliittisen ohjelman toimeenpanoa voitaisiin jatkaa ja että kielilainsäädäntöä päivitetttäisiin.

Puheenjohtaja totesi, että monissa kysymyksissä tällä hallituskaudella tehtyä ohjelmatyötä olisi tärkeä voida jatkaa.

Christina Gestrin (Folktinget) piti oikeusministeriön tavoitteita hyvinä, ja toivoi kansalliskielistrategian toimeenpanon jatkuvan. Gestrin jakoi linkin Folktingetin hallitusohjelmatavoitteisiin: <https://folktinget.fi/Site/Data/1597/Files/FT-riksdagsval23-A5-finswe.pdf> .

Jasmiina Jokinen (OM) totesi, että oikeusministeriöön saa mielellään olla yhteydessä myös verkoston toimikauden jälkeen esimerkiksi kansalliskielistrategian toimeenpanoon liittyen.

Ida Hakanen (STM) totesi, että esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyys ja kansainvälisten osaajien tarve on pinnalla, ja kielikysymykset kytkeytyvät näihin teemoihin.

9 Muut asiat / Övriga ärenden

Pamela Sarasmo (OM) kertoi kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin käynnistämisen valmistelusta. Työryhmän työskentely on alkanut joulukuussa. Valmistelun aikana on käyty muun muassa läpi järjestöjen tiekarttaa ja kuultu asiantuntijoita. Haasteina on tunnistettu prosessille asetetut korkeat odotukset ja se, ettei viittomakielisten totuus- ja sovintokomission työlle ole olemassa suoraan esikuvaa. Valtioneuvoston kanslian sivuilla on julkaistu blogia valmistelusta. Blogi käännetään niin suomalaiselle kuin suomenruotsalaiselle viittomakielelle.

Krista Oinonen (UM) kertoi ihmisoikeussopimusten raportoinnista. Hallituksen määräaikaisraportti kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevasta puiteyleissopimuksesta toimitetaan pian, alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevasta eurooppalaisesta peruskirjasta hieman myöhemmin. Ensi syksynä on odotettavissa vierailu Suomeen molemmilta sopimusvalvontaelimiltä.

10 Kokouksen päättäminen / Mötet avslutas

Puheenjohtaja kiitti verkoston jäseniä kuluneesta toimikaudesta ja pyysi kertomaan, mikäli jäsenillä on toiveita verkoston toiminnasta seuraavalla toimikaudella. Tällä toimikaudella on tehty paljon, ja tästä on hyvä jatkaa.

Viimeisen kokouksen pöytäkirja lähetetään sähköpostimenettelyssä hyväksyttäväksi verkostolle.

Puheenjohtaja totesi kokouksen päättyneeksi klo. 15:17.

Johanna Suurpää

puheenjohtaja / ordförande

Jasmiina Jokinen

sihteeri/ sekreterare